

Vergaderjaar 2006–2007

28 141

Agrologistiek

Nr. 7

BRIEF VAN DE MINISTER VAN LANDBOUW, NATUUR EN VOEDSELKWALITEIT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 17 juli 2007

Hierbij ontvangt u onze jaarlijkse rapportage over de voortgang van de implementatie van de Visie Agrologistiek (2002). Deze rapportage doe ik u toekomen mede namens de minister van Verkeer en Waterstaat. U heeft drie eerdere rapportages gekregen, te weten op 24 juni 2003, 11 november 2004 en 6 maart 2006.

Het doel van de Visie Agrologistiek is het leveren van een bijdrage aan het verder ontwikkelen van een duurzame, innoverende en vervoersefficiënte agrologistiek, ten behoeve van behoud en versterking van economisch krachtige en maatschappelijk verantwoorde agroketens.

Begin 2007 heeft een extern bureau een tussentijdse evaluatie uitgevoerd in het kader van de Visie Agrologistiek. In deze brief ga ik in op de resultaten van de evaluatie van de Visie Agrologistiek en de monitoring van de pilotprojecten agrologistiek.¹

Naar aanleiding van de aanbevelingen uit de evaluatie wordt een actieplan opgesteld, dat ik u dit najaar zal doen toekomen.

Inleiding

Het Platform Agrologistiek is een netwerkorganisatie waarin de ministeries van LNV, V&W, VROM en EZ samenwerken met het bedrijfsleven om de doelstellingen van de Visie Agrologistiek te verwezenlijken. Het gaat om een nieuwe manier van werken waarbij in opdracht van de Tweede Kamer de nadruk ligt op het ondersteunen van initiatieven en pilotprojecten door het aanbieden van organisatorische netwerken.

Centrale pijlers van de Visie zijn clusteren, verbinden en regisseren. Door middel van deze pijlers worden veranderingen in de agrologistieke ketens bewerkstelligd, dus maatregelen bij de bron. Met als gevolg: een beter milieu door veel minder transportbewegingen, efficiëntere bedrijfs-

¹ In de bijlagen zijn samenvattingen van de rapporten opgenomen. De volledige rapporten zijn op aanvraag te verkrijgen of in te zien via de website www.agrologistiek.nl, ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer.

processen en minder kosten voor de ondernemers in de keten. En dat is zowel goed voor het bedrijf, de consument als het milieu.

Het «belang» van agrologistiek kan als volgt worden omschreven:

- Het gaat om efficiëntere logistiek van voedsel en bloemen, goed voor ongeveer 33% van alle vervoerde goederen op Nederlands grondgebied.
- Versheid en kwaliteit gaan hand in hand met betrouwbare levertijden.
- Voorbeeldfunctie voor andere ketens. Op het gebied van voedsel is er een lange traditie in het denken in ketens (supply chain management) en innovaties.
- Het agrocluster (productie, handel en logistiek) is van groot belang voor de Nederlandse economie (10% van de werkgelegenheid, 10% van het Bruto Nationaal Product). In totaal is Nederland het achtste handelsland van de wereld.

Conclusies Evaluatie

Terugkijkend op de jaren 2001–2006 heeft het Platform zich sterk gericht op verspreiding van het gedachtegoed, kennisontwikkeling en op samenwerking tussen verschillende partijen. Voorbeelden zijn de verspreiding van publicaties, het vormen van een (online) best practices/kennisbank maar ook CoP (Community of Practice) bijeenkomsten waarmee verschillende partijen gezamenlijk tot initiatieven komen door boven het individuele belang uit te stijgen. De opdracht van de Tweede Kamer in 2001 was om de Visie Agrologistiek te implementeren, met behulp van een tiental innovatieve pilotprojecten. Het Platform heeft daarom sterk ingezet op benoemen, het stimuleren en het ondersteunen van A-statusprojecten door media-aandacht en ondersteuning op cruciale momenten door het opgebouwde netwerk. Naast bovengenoemde activiteiten richt het Platform zich tevens op onderzoek en onderwijs.

De Visie wordt door inzet van een breed pakket aan instrumenten verspreid en het Platform weet veel verschillende partijen te motiveren en aan elkaar te binden. Het thema agrologistiek staat zeker op de kaart en het Platform heeft daaraan een belangrijke bijdrage geleverd.

De A-status projecten die door het Platform worden ondersteund zijn goede voorbeeldprojecten die het thema agrologistiek breed benaderen. Zo wordt niet enkel gekeken naar transportbesparing maar wordt de problematiek rondom agrologistiek breed verbonden met ruimtelijke ordening, regionale productie/internationalisering, intermodaal vervoer en horizontale en verticale ketenintegratie.

De projecten en resultaten

De projecten variëren in aard van het project (clusteren, verbinden, registreren), de betreffende sector (bloemen, vlees, kip, retail, groente, etc.) en ook in de status van de projecten. Een aantal projecten heeft al geleid tot toepassingen in de praktijk. Voorbeelden hiervan zijn Agriport A7, Zuivelpark Hogeveen, Flora Holland Eelde.

Andere projecten bevinden zich nog in de ontwikkelingsfase waarin implementatie in de praktijk wordt voorbereid.

Ondanks de verschillende aard en status van de projecten is in het onderzoek gestreefd naar het in kaart brengen van (potentiële) effecten van de betreffende projecten, zodanig dat de projecten onderling vergeleken kunnen worden.

In kwalitatieve zin kan worden vastgesteld dat de projecten een bijdrage leveren aan vernieuwing, innovatie en verduurzaming van de Nederlandse agrologistieke sector.

In kwantitatieve zin is in het onderzoek in kaart gebracht hoeveel verreden wegilometers door de projecten worden vermeden en wat de invloed daarvan is op de uitstoot van CO₂. Geconcludeerd kan worden dat de 13 projecten gezamenlijk tot een directe reductie van ongeveer 3 miljoen kilometer per jaar komen en een CO₂-reductie van ongeveer 2600 ton per jaar. Op langere termijn kan dit potentieel worden verdubbeld door het opschalen van de huidige projecten.

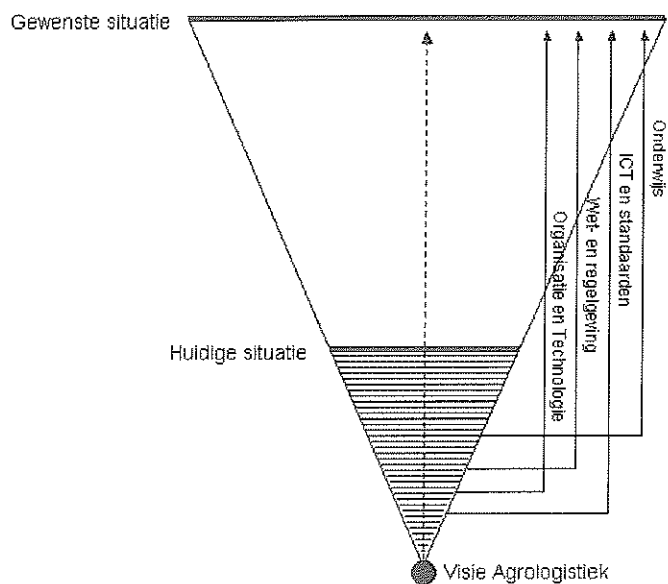
Wanneer op individueel projectniveau wordt gekeken zijn dit mooie resultaten, zeker ook wanneer ook breder wordt gekeken dan alleen directe kilometer- en CO₂-reductie, maar bijvoorbeeld ook naar het gebruik van reststoffen. De pilotprojecten zijn een voorbeeld voor de rest van de Nederlandse agrologistieke sector. Wanneer de concepten uit de 13 projecten zich verspreiden over de sector zullen de potentiële effecten veel groter uitvallen.

Actieplan

Nu de waarde van de Visie Agrologistiek door middel van de pilots voldoende is aangetoond, moet mijns inziens het accent gaan liggen op massa maken, zowel op nationaal als internationaal niveau. Op basis van de aanbevelingen uit het evaluatierapport zal ik u een actieplan Opschaling Agrologistiek doen toekomen, waarin aangegeven wordt welke acties er worden ondernomen en welke kwantitatieve resultaten daarbij behoren. Hieronder schets ik een aantal lijnen die verder zullen worden uitgewerkt in dit actieplan.

In het onderliggende figuur is schematisch weergegeven hoe door middel van opschaling en een systemsprong de effecten van clusteren, verbinden en regisseren en daarmee op milieu en economie vergroot kunnen worden. Het gearceerde gedeelte geeft de werkwijze tot nu toe aan. De pijlen rechts geven de instrumenten weer die een opschaling mogelijk moeten maken.

Systemsprong Agrologistiek

Toelichting op de figuur

Wet- en regelgeving

In het algemeen is het lastig om voor grootschalige innovatieve projecten vergunningen te verkrijgen. Ook is het lastig om een locatie te vinden om de nieuwe projecten te vestigen. Een locatie moet onder meer het juiste formaat hebben, weinig overlast veroorzaken voor de omgeving en de wet- en regelgeving moeten voorzien in de ontwikkeling van het bedrijf. Succesvolle systeeminnovaties vergen een voor langere termijn overeengekomen financiering en continuïteit van de regie.

ICT en standaarden

Om opschaling te bewerkstelligen is samenwerking noodzakelijk en daarmee neemt het belang van goede afstemming, data-uitwisseling en harmonisatie van standaarden toe, zowel nationaal als internationaal.

Technologische systeemsprong en organisatie

Er vindt momenteel een technologische revolutie plaats rondom de wereldwijde versstromen. Dit betekent dat de inrichting, organisatie en sturing van deze globale versnetwerken, de zogenaamde orgware structureel gaan wijzigen.

Het bedrijfsleven moet hierop inspelen en bekeken moet worden wat de rol is van de overheid: (inter)nationaal en regionaal. Het gaat om wijzigingen in:

- Verstroorniveau: gezonder, goedkoper, intelligenter. Nieuwe logistieke concepten als «ripe on arrival», «door-to-door» en nieuwe technologieën als zwavelvrij vervoer van bijvoorbeeld druiven of nieuwe diepvriestecnologie waarmee vlees uit verre bestemmingen als beter dan vers kan worden gepositioneerd.
- Versnetwerkniveau: door onder meer vervanging van luchttransport door zeetransport. Er komt sowieso meer zeetransport.

Onderwijs

Het onderwijs moet toegerust zijn op deze systeemsprong. Daartoe zijn al de eerste aanzetten gegeven.

HBO-instellingen en Wageningen UR zijn bezig met een verankering van agrologistiek in het onderwijs. Daarbij is INHOLLAND bezig een lector agrologistiek aan te stellen en een kenniskring van docenten te organiseren. Beide moeten het gedachtegoed van het Platform in het onderwijs verankeren en verder de overeenkomstige kennis en ervaringen bij het bedrijfsleven inbrengen c.q. toepassen. De genoemde lector wordt in een personele unie met TNO aangesteld, waarmee ook hun kennis wordt ontsloten.

Daarnaast loopt er een driejarig project met de Hogere Agrarische School Den Bosch en Fontys Vervoersacademie: Agrologistiek in het MKB, waarin studenten op zoek gaan naar mogelijke agrologistieke innovaties bij ondernemers.

Organiseren van vormen van samenwerking

Nog meer dan voorheen zal samenwerking gezocht worden bij andere overheidsinitiatieven op het gebied van logistiek en innovatie. Met het ministerie van Verkeer en Waterstaat worden vooruitlopend op het hierboven aangekondigde actieplan al een aantal zaken ondernomen. Het ministerie van Verkeer en Waterstaat heeft vorig jaar de Beleidsbrief

Logistiek en Supply Chains gepresenteerd. De hoofdboodschap uit deze brief is dat meer maatschappelijk rendement moet worden gehaald uit logistiek, voor het gezond houden van de economie. Met het ministerie van Verkeer en Waterstaat wordt inmiddels in het kader van uitvoering van deze Beleidsbrief een aantal initiatieven ontplooid. Op het terrein van wet- en regelgeving wordt bijvoorbeeld onderzocht waar deze belemmerend werkt in logistieke ketens.

Hiernaast zijn LNV en V&W gezamenlijk voornemens in het najaar van 2007 twee Ronde Tafel bijeenkomsten te organiseren. Verschillende partijen uit bedrijfsleven en overheid stellen daarin vast wat belangrijke logistieke kansen en knelpunten zijn. In deze vernieuwende en unieke setting kan gezamenlijk bepaald worden wat de rol van bedrijfsleven respectievelijk overheid is in het realiseren van deze kansen.

Met het Programma Duurzame Logistiek (Connekt) wordt gewerkt aan een branchegerichte aanpak.

Met de EU (Europese Commissie en Europees Parlement) zijn verkennde gesprekken gaande over de Europese aanpak van agrologistiek.

Een actieplan waar bovenstaande meer is geconcretiseerd, kunt u dit jaar tegemoet zien.

De minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,
G. Verburg